

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2016/12
Karar Sayısı : 2016/13
Karar Tarihi : 16.3.2016
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Büyükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 22. maddesinin;

1- 24.4.2001 tarihli ve 4650 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasının, 10.9.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesiyle değiştirilen ikinci cümlesinin,

2- 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesiyle eklenen üçüncü fıkrasının,

Anayasa'nın 35. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Davacıya ait taşınmaz üzerinde kamulaştırma sonucu davalı idare lehine tesis edilen irtifak hakkının tapudan terkini talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I- İPTALİ İSTENİLEN KANUN HÜKÜMLERİ

2942 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı 22. maddesi şöyledir:

"Vazgeçme, iade ve devir

MADDE 22- (Değişik birinci fıkra: 24/4/2001 - 4650/13 md.) Kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde, keyfiyet idarece mal sahibi veya mirasçılarına 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurulur. (Değişik ikinci ve üçüncü cümleler: 10/9/2014 - 6552/100 md.). **Bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçıları, kamulaştırma bedelini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malı geri alabilir.** İade işleminin kamulaştırmanın ve bedelinin kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde gerçekleşmesi hâlinde kamulaştırma bedelinin faizi alınmaz. (Mülga dördüncü cümle: 10/9/2014-6552/100 md.)

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) Bu madde hükümlerine göre taşınmaz malı geri almayı kabul etmeyen mal sahibi veya mirasçılarının 23 üncü maddeye göre geri alma hakları da düşer.

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) **Bu madde hükümleri, kamulaştırmanın kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl geçmiş olması hâlinde uygulanmaz.**

Ancak, kamulaştırılan taşınmaz mala kamulaştırmayı yapan idare dışında başka bir idare, kamulaştırma yoluyla gerçekleştirebileceği bir kamu hizmeti amacıyla istekli olduğu takdirde, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmayarak bu Kanunun 30 uncu veya 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 23 üncü maddesine göre işlem yapılır. "

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Cengiz ERTEN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. Davacıya ait taşınmaz üzerinde enerji nakil hattı için kamulaştırma yoluyla davalı kurum lehine 13.5.1971 tarihinde irtifak hakkı kurulmuştur. Taşınmaz üzerindeki irtifak hakkının, enerji nakil hattının fiilen kaldırılmış olması nedeniyle, tapudan terkin için dava açılmıştır. Davacı, taşınmaz üzerindeki irtifak hakkının, öncelikle Türk Medeni Kanunu'nun 793. maddesi gereğince, bu maddenin uygulanması kabul edilmediği takdirde ise 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesine göre tapudan terkinini talep etmiştir.

4. İtiraz konusu kuralları da içeren 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesinin, 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesiyle değiştirilen birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarının, 6552 sayılı Kanun'un anılan maddesinin yürürlük tarihi olan 11.9.2014 tarihinden önce gerçekleştirilen kamulaştırma işlemleri hakkında da uygulanacağını öngören aynı Kanun'un geçici 9. maddesi hükmü, Anayasa Mahkemesi'nin 14.5.2015 tarihli ve E.2014/177, K.2015/49 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Bu karar sonucunda 11.9.2014 tarihinden önce 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesi uyarınca tesis edilen kamulaştırma işlemleri hakkında 6552 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanabilmesi olanaksız hale gelmiştir. Bakılmakta olan davada kamulaştırma işlemi 11.9.2014 tarihinden önce gerçekleştiğinden, 2942 sayılı Kanun'un 6552 sayılı Kanunla değişik 22. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve üçüncü fıkrası uygulanacak kural niteliği taşımamaktadır.

5. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kurallara ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III- HÜKÜM

4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 22. maddesinin;

Esas Sayısı : 2016/12
Karar Sayısı : 2016/13

A- 24.4.2001 tarihli ve 4650 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasının, 10.9.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesiyle değiştirilen ikinci cümlesinin,

B- 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesiyle eklenen üçüncü fıkrasının,

itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu cümle ve fıkra ile ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 16.3.2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Zühtü ARSLAN

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Serruh KALELİ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Üye

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Alparslan ALTAN

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Üye

Üye

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Erdal TERCAN

Üye

Üye

Üye

Muammer TOPAL

M. Emin KUZ

Hasan Tahsin GÖKCAN

Esas Sayısı : 2016/12
Karar Sayısı : 2016/13

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ